

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра лісівництва

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан географічного
факультету

/доц. Калинич І.В./

«серпень» 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА

**ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА З ТЕХНОЛОГІЇ ЛІСОГОСПОДАРСЬКОГО
ВИРОБНИЦТВА**

Рівень вищої освіти	бакалавр
Галузь знань	20 Аграрні науки та продовольство
Спеціальність	205 Лісове господарство
Освітня програма	Лісове господарство
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	українська

Ужгород 2022

Робоча програма «Виробнича практика з лісогосподарського виробництва» для здобувачів вищої освіти галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство спеціальності 205 Лісове господарство освітньої програми Лісове господарство.

Розробники: Кічура В.П., к.с.-г.н., доц., доцент кафедри лісівництва ДВНЗ «УжНУ»
Кічура А.В., к.с.-г.н., доцент кафедри лісівництва ДВНЗ «УжНУ»

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри
лісівництва

протокол № 10 від «29» червня 2022 р.

Завідувач кафедри доц. Потіш Л.А.

Схвалено науково-методичною комісією географічного факультету

протокол № 10 від «29» червня 2022 р.

Голова науково-методичної комісії доц. Потіш Л.А.

©Кічура В.П., Кічура А.В., 2022 р.

© ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2022 р.

1. ОПИС ПРАКТИКИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4,5	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 135	4-й	5-й
Вид підсумкового контролю: диференційований залік Форма підсумкового контролю: усна	Семестр:	
	7-й	9-й
	Індивідуальна робота:	
	90	90
	Самостійна робота:	
	45	45

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Метою практики «Виробнича практика з технології лісгосподарського виробництва» є поглиблене ознайомлення студентів-практикантів з усіма лісгосподарськими заходами/роботами, які за відповідною технологією здійснюються підприємством для належного забезпечення ведення лісового господарства.

Основними завданнями виробничої практики є:

1. Вивчення практикантами програмної, проектної, техніко-технологічної і виробничо-фінансової документації, що супроводжує лісгосподарське виробництво.
2. Опанування практикантами лісівничої доцільності, економічної обґрунтованості та техніко-технологічної спрямованості здійснення лісгосподарських заходів.
3. Засвоєння практикантами встановленого в лісгосподарському виробництві порядку видачі завдань (нарядів) на виконання робіт з проведення лісгосподарських заходів та особливостей обліку й приймання виконаних робіт і заготовленої при цьому продукції.
4. Під час проходження практики студенти мають переконатись, що лісгосподарське виробництво не тільки забезпечує здійснення всього комплексу лісгосподарських заходів, які проводяться впродовж всього періоду функціонування насаджень, але й визначально впливає на кінцевий результат господарювання в лісах.

Відповідно до освітньої програми, проходження практики сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Компетентності	Шифр
<i>Загальні компетентності</i>	
Знання та розуміння предметної області та розуміння професії	ЗК-7
Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях	ЗК-8
Навички здійснення безпечної діяльності	ЗК-11
Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел	ЗК-12
<i>Фахові компетентності</i>	
Здатність застосовувати знання, уміння лісівничої науки й практичний досвід ведення лісового господарства	ФК-1
Здатність проводити лісівничі вимірювання та дослідження	ФК-2
Здатність аналізувати стан дерев, лісостанів, особливості їх росту і розвитку на основі вивчення дослідних даних, літературних джерел та нормативно-довідкових матеріалів	ФК-4
Здатність вирішувати поставлені завдання зі створення насаджень, їх вирощування та формування на основі вивчення літературних та нормативних джерел, передового виробничого досвіду	ФК-5
Здатність вибрати типове обладнання та інструменти для вирішення сформульованого завдання, а також оцінити економічну ефективність його виконання	ФК-6
Здатність вирішувати поставлені завдання з інвентаризації лісів, оцінювати лісові ресурси та продукцію	ФК-7
Здатність вирішувати поставлені завдання з мисливства та забезпечувати ведення мисливського господарства в лісовому фонді	ФК-8
Здатність розробляти проектну документацію, зокрема описи, положення, інструкції та інші документи	ФК-9
Здатність організовувати роботу малих колективів виконавців	ФК-10

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

Передумовами для проходження практики «**Виробнича практика з технології лісогосподарського виробництва**» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП):

Шифр НД за ОП	Назва навчальної дисципліни
ОК 6	Ботаніка
ОК 8	Грунтознавство
ОК 9	Геодезія
ОК 15	Вступ до спеціальності
ОК 16	Дендрологія
ОК 19	Лісова фітопатологія
ОК 20	Лісознавство
ОК 21	Лісова таксація
ОК 23	Лісівництво
ОК 24	Лісові культури

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «**Лісове господарство**», проходження практики повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Розуміти і застосовувати особливості процесів росту і розвитку лісових насаджень, теорії та принципи ведення лісового і мисливського господарства для вирішення завдань професійної діяльності	ПРН-5
Здійснювати підбір і використання необхідного обладнання, інструментів для організації виробничого процесу з урахуванням екологічних, технічних та технологічних можливостей	ПРН-6
Застосовувати законодавчі акти, нормативно-довідкові матеріали, організаційно-управлінську документацію з організації та ведення лісового і мисливського господарства, знання з економіки та права для забезпечення ефективної виробничої діяльності.	ПРН-7
Проектувати та організовувати ведення лісового та мисливського господарства відповідно до встановлених вимог	ПРН-8
Інтегрувати та удосконалювати виробничі процеси ведення лісового господарства відповідно до чинних вимог	ПРН-12
Виконувати чітко та якісно професійні завдання, удосконалювати технологію їх виконання та навчати інших	ПРН-14
Організовувати результативні та безпечні умови праці	ПРН-16
Володіти належними робочими навичками працювати самостійно або в групі, уміння отримувати та аналізувати результати	ПРН-19

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після проходження практики «**Виробнича практика з технології лісогосподарського виробництва**»:

Очікувані результати навчання з практики	Шифр ПРН
Характеризувати й оцінювати лісовий фонд і його насадження. Знати види лісогосподарських заходів і технологію їх проведення	ПРН-5
Уміти здійснювати пошук технологій для забезпечення лісогосподарського виробництва	ПРН-6

Уміти користуватися і правильно застосовувати законодавчі акти, нормативно-довідкові матеріали, іншу документацію з організації та ведення лісового господарства	ПРН-7
Володіти навичками та умінями з користування проектною та технологічною документацією ведення лісового господарства	ПРН-8
Вміти використовувати законодавчі акти, нормативно-довідкові матеріали та іншу документацію з організації та ведення лісового господарства для здійснення лісгосподарського виробництва	ПРН-12
Вміти організовувати виконання завдань з лісгосподарського виробництва	ПРН-14
Вміти організовувати результативні та безпечні умови праці під час лісгосподарського виробництва	ПРН-16
Володіти навичками самостійної та колективної роботи, в тому числі у виробничих підрозділах підприємства. Розуміти сутність вертикальних і горизонтальних комунікативних зв'язків на виробництві. Застосовувати соціальні навички soft skills у професійному середовищі.	ПРН-19

5. БАЗИ ПРАКТИКИ

Бази «**Виробничої практики з технології лісгосподарського виробництва**» визначаються довгостроковими або короткостроковими договорами між університетом і лісгосподарськими підприємствами і природоохоронними установами, організаціями всіх форм власності і є офіційною підставою для проходження практики здобувачів вищої освіти. Тривалість дії договорів погоджується договірними сторонами. Вона може визначатися на період самої практики або на термін до п'яти років з можливістю подальшої пролонгації на такий же строк.

Базами проходження практики можуть виступати як лісгосподарські підприємства в цілому, так і їх структурні підрозділи – лісництва. Відповідно, природоохоронні установи і організації та їх структурні підрозділи.

Здобувачі мають можливість зазвичай самостійно пропонувати місце проходження практики за умови підписання короткострокового договору між університетом та підприємством.

Закріплення здобувачів денної форми навчання за базами практики та призначення керівників від кафедри оформлюється наказом ректора університету, а здобувачів заочної форми – розпорядженням декана факультету (директора інституту).

Географічний факультет наразі має підписані довгострокові договори співпраці з наступними установами, підприємствами та природоохоронними установами і організаціями, що можуть стати базами практики під час проходження «**Виробничої практики з технології лісгосподарського виробництва**»:

1. Закарпатське обласне управління лісового та мисливського господарства (ЗОУЛМГ);
2. Лісгосподарські підприємства підпорядковані ЗОУЛМГ;
3. Природоохоронні організації та установи (Карпатський біосферний заповідник, національні парки Закарпатської області).

6. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПРОХОДЖЕННЯ «ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ З ТЕХНОЛОГІЇ ЛІСОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА»:

В якості індивідуального завдання при проходженні практики може бути:

- збір студентом-практикантом експериментального матеріалу для виконання дипломної

роботи (за потреби та за погодженням з науковим керівником);

– збір матеріалів для виконання науково-дослідної роботи кафедри (за умови, що студент-практикант є учасником виконуваної кафедрою теми).

Години відведені на індивідуальні завдання є складовою частиною загальної кількості годин проходження практики.

7. ОРІЄНТОВНЕ КАЛЕНДАРНЕ ПЛАНУВАННЯ НА ПЕРІОД ПРОВЕДЕННЯ «ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ З ТЕХНОЛОГІЇ ЛІСОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА»

№ п/п	Вид та зміст роботи	Період виконання завдання	К-сть годин
1	1.1. Організаційні зустрічі з керівниками практики від університету і підприємства 1.2. Заходи і роботи з підготовки до створення насаджень	1-й тиждень	54
2	Заходи і роботи зі створення насаджень		
3	Заходи і роботи з формування лісових насаджень	2-й тиждень	54
4	Заходи і роботи при заготівлі й використанні лісових ресурсів		
5	5.1. Заходи і роботи, спрямовані на охорону і збереження лісів 5.2. Написання, оформлення та захист звіту	3-й тиждень	27
Загальна тривалість практики		3 тижні	135

8. ОРГАНІЗАЦІЯ І КЕРІВНИЦТВО ПРАКТИКОЮ

Практика студентів проводиться на 4-у курсі впродовж 3-х тижнів на підприємствах, в організаціях та установах, з котрими укладені договори.

Згідно наказу ректора УжНУ за студентами закріплюється керівник від кафедри лісівництва, який контролює прибуття студентів на місце практики, надає консультації з питань особливостей проходження практики.

Для проходження практики здобувач вищої освіти отримує документи:

- договір на проходження практики;
- скерування на практику;
- щоденник практики.

Під час проходження практики студент зобов'язаний:

- з'явитися на місце проходження практики відповідно до строку, встановленого наказом по університету;
- повністю виконати завдання, передбачені програмою практики;
- здійснювати записи в щоденнику із зазначенням терміну та виконаного обсягу робіт;
- оформити письмовий звіт з проходження практики та своєчасно представити його на кафедру для перевірки та рецензування керівником на предмет захисту;
- захистити основні положення звіту перед комісією із викладачів кафедри.

Навчально-методичне керівництво практикою, а також контроль за виконанням робочої програми практики здійснюють керівники практики (від кафедри та від бази практик).

Загальний контроль за організацією проведення виробничої практики з технології лісгосподарського виробництва здійснює керівник від університету, із навчально-методичного відділу.

9. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТУ, ДОПУСКУ ДО ЗАХИСТУ ПРАКТИКИ

Загальні вимоги до оформлення звіту

Про виконану роботу під час проходження практики студент інформує написанням звіту, котрий, разом із супроводжуючими документами (щоденник, графіком робіт), здається на перевірку керівнику практики від кафедри лісівництва. У цьому звіті, обсягом до 30 сторінок основного тексту, студент має детально викласти своє розуміння всіх, запроєктованих на території бази практики, лісгосподарських заходів і критично оцінити обсяги їх виконання. Дати оцінку господарювання в цілому. Найбільш цінними у звіті вважаються ті матеріали й висновки, які вказують на засвоєння студентом теоретичних курсів з ведення лісового господарства та розуміння ним необхідності поєднання теорії й практики при господарюванні в лісах.

Конкретні пропозиції щодо написання й оформленні звіту надані в навчальному посібнику [1].

Порядок допуску звіту з практики до захисту

Написаний за рекомендованими вимогами та належно оформлений звіт по виробничій практиці з технології лісгосподарського виробництва допускається до захисту, під час якого студенту-практиканту потрібно не тільки бути готовим пояснити основні положення змісту звіту, але й володіти знаннями для відповідей на контрольні запитання, перелік яких поданий в навчальному посібнику [1].

10. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

Диференційований залік з практики приймається у формі звітної конференції комісією викладачів кафедри.

Загальне оцінювання результатів проходження практики, виконання індивідуальних завдань, оформлення та захист звітів здійснюється за кредитно-трансферною системою, згідно якої максимальний рейтинг кожного здобувача складається з оцінювання в балах за всіма критеріями, що виставляються під час захисту і переводиться в оцінку за схемою:

Загальна сума балів	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	
60 – 63	E	задовільно
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Для визначення рівня оволодіння здобувачами навчальним матеріалом та оцінювання їх академічних досягнень викладачі користуються узагальненими критеріями оцінювання:

90-100 балів А	здобувач вільно володіє навчально-практичним матеріалом, успішно розв'язує завдання у стандартно-виробничих ситуаціях, виявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань
82-89 балів В	здобувач володіє навчально-практичним матеріалом у межах програми навчально-виробничої практики, проте у виконанні стандартно-виробничих завдань допускає неточності
74-81 балів С	здобувач володіє певним обсягом навчально-практичного матеріалу, здатний його реалізувати, проте допускає суттєві неточності в стандартно-виробничих ситуаціях
64-73 балів D 60-63 балів E	здобувач володіє навчально-практичним матеріалом на репродуктивному рівні або володіє частиною навчально-практичного матеріалу, уміє використовувати одержання знання і уміння, проте допускає окремі помилки в стандартно-виробничих ситуаціях
35-59 балів FX	здобувач володіє навчально-практичним матеріалом поверхнево й фрагментарно
0-34 балів F	здобувач не володіє навчально-практичним матеріалом

Розподіл максимальних балів за виконання програми практики та захист звітів:

№ п/п	Вид роботи	Бали:		
		за виконання програми	за захист звіту	разом
1	Заходи і роботи з підготовки до створення насаджень	80	20	100
2	Заходи і роботи зі створення насаджень	80	20	100
3	Заходи і роботи з формування лісових насаджень	80	20	100
4	Заходи і роботи при заготівлі й використанні лісових ресурсів	80	20	100
5	Заходи і роботи, спрямовані на охорону і збереження лісів	50	50	100
	<i>Середнє значення</i>	74	26	100

11. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Кічура В. П., Кічура А. В. Виробнича практика з технології лісогосподарського виробництва: навч. посіб. 2-ге вид., допов. та переробл. Ужгород : Вид-во УжНУ «Говерла», 2022. 92 с. Режим доступу: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/43846>

Допоміжна література

2. Герушинський З.Ю. Типологія лісів Українських Карпат / З.Ю. Герушинський. – Львів: Піраміда, 1996. – 208 с.
3. Гірс О.А. Лісовпорядкування: Підруч. для студ. вищ. навч. закладів / О.А. Гірс, Б.І. Новак, С.М. Кашпор. – К.: «Арістей», 2004. – 384 с.
4. Гордієнко М.І. Лісові культури / Гордієнко М. І., Гузь М. М., Дебринюк Ю. М., Маурер В. М., - Львів: Камула, 2005 - 608 с.: іл.

5. Порадник карпатського лісівника / за ред.: М.В. Чернявський, В.І. Парпан. – Івано-Франківськ: Фоліант, 2008. 368 с.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

6. Правила рубок головного користування в гірських лісах Карпат. Постанова Кабінету Міністрів України № 929 від 22.10.2008 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929-2008-%D0%BF#Text>
7. Правила рубок головного користування. Наказ Державного комітету лісового господарства України N 364. – 2009 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0085-10>
8. Правила поліпшення якісного складу лісів. Постанова Кабінету Міністрів України № 724 від 12.05.2007 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/724-2007-%D0%BF#Text>
9. Інструкція з проектування, технічного приймання, обліку та оцінки якості лісокультурних об'єктів. Затв. Постановою Кабінету Міністрів від 19,08,2010 №260 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1046-10#Text>
10. Лісовий кодекс України. Кодекс від 21.01.1994 № 3852-ХІІ // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3852-12#Text>

